

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

EXAMENSARBETE

Kandidatprogrammet i mänskliga rättigheter

Höstterminen 2024

Enskilda Högskolan
Stockholm

Sverigedemokraterna och kvinnors rättigheter

En feministisk paradox

Författare: Julia Westergren

Handledare: Helen Lindberg

Enskilda Högskolan Stockholm

Jag vill härmed rikta ett stort tack till min handledare, Helen Lindberg, då hennes expertis och konstruktiva feedback resulterat i bra stöd och vägledning under arbetets gång. Ett varmt tack riktas också till min familj och mina vänner för deras uppmuntran och motivation genom hela processen.

Abstract

The overarching purpose of this study is to examine how the Sweden Democrats' feminist approach and positions relate to the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW). Through a descriptive idea analysis, the thesis aims to investigate the Sweden Democrats' feminist approach and how it influences their views on parental leave and the wearing of veils, as well as whether this results in contradictions. This is achieved by analyzing three relevant party documents and two specific policy proposals. This delimited material enables an in-depth analysis that is both relevant and manageable within the framework of the study's purpose and research questions. The theoretical framework of the study includes constructed ideal types of differential feminism and femonationalism, as well as CEDAW, which serves as a theoretical foundation. Ideal types and qualitative analysis of ideas and ideological content are used as methods within the idea analysis. The Sweden Democrats' policies exhibit traits of differential feminism and femonationalism, consistent with their policy proposals to remove the reserved months in parental leave and impose a total ban on veils. The thesis identifies a contradiction and feminist paradox, where gender equality and women's rights are promoted in ways that can simultaneously advance xenophobic agendas but not address harmful power structures. The conclusions are evaluated against CEDAW, revealing that the Sweden Democrats' feminist approach and positions are not aligned with the convention's central objectives.

Sammanfattning

Arbetets övergripande syfte är att ta reda på vilket sätt Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter förhåller sig till FN:s Kvinnokonvention. Genom en beskrivande idéanalys syftar uppsatsen därför till att undersöka Sverigedemokraternas feministisk ansats och hur den påverkar deras syn på föräldraledighet och bärandet av slöja samt om det resulterar i motsägelser. Detta sker genom att analysera tre relevanta partidokument och två specifika policyförslag där detta avgränsade material möjliggör en djupgående analys som är relevant och hanterbar inom ramen för arbetets syfte och frågeställningar. Arbetets teoretiska ramverk är konstruerade idealtyper av särartsfeminism och femonationalism samt Kvinnokonventionen som används som en teoretisk utgångspunkt. Idealtyper och kvalitativ analys av idéer och ideologiskt innehåll används som arbetssätt i idéanalysen. Sverigedemokraternas politik visar på särartsfeministiska och femonationalistiska drag, vilket

överensstämmer med deras policyförslag att ta bort de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen samt införskafta totalt slöjförbud. Uppsatsen visar på en motsättning och feministisk paradox där jämställdhet och kvinnors rättigheter värnas när det samtidigt kan främja främlingsfientliga agendor, men inte gällande skadliga maktstrukturer. Slutsatserna ställs i relation till Kvinnokonventionen, vilket visar att Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter inte är i linje med konventionens centrala syfte.

Nyckelord: Kvinnors rättigheter; Sverigedemokraterna; Särartsfeminism;
Femonationalism; CEDAW

Engelsk titel: Sweden Democrats and Women's Rights: A Feminist Paradox

Innehållsförteckning

1 Inledning	6
1.1 Problemformulering	7
1.2 Syfte och frågeställning	8
2 Tidigare forskning	8
3 Metod och material	11
3.1 Metod	11
3.1.1 Idéanalys	11
3.1.2 Tillvägagångssätt	13
3.1.3 Motivering av metodval	13
3.1.4 Validitet och reliabilitet	14
3.1.5 Etiska överväganden	15
3.2 Material	15
3.2.1 Avgränsningar	16
4 Teori	17
4.1 Särartsfeminism som idealtyp	17
4.2 Femonationalism som idealtyp	18
4.3 CEDAW	20
4.4 Diskussion om teorier	21
5 Analysresultat	22
5.1 Sverigedemokraternas feministiska ansats	22
5.1.1 Särartsfeminism	22
5.1.2 Triader på övergripande nivå gällande särartsfeminism	23
5.1.3 Femonationalism	24
5.1.4 Triader på övergripande nivå gällande femonationalism	25
5.1.5 Diskussion av analys	27
5.2 Policyförslag i praktiken	27
5.2.1 Föräldraledighet	27
5.2.2 Triader på konkret nivå gällande föräldraförsäkringen	28
5.2.3 Slöjbärande	29
5.2.4 Triader på konkret nivå gällande slöjförbud	30
5.2.5 Diskussion av analys	32
5.3 Sammanfattande slutsatser	33
5.3.1 Slutsatser kopplat till CEDAW	34
6 Avslutande diskussion	36
Bibliografi	39

1 Inledning

Europaparlamentarikern, Evin Incir, menar att kvinnors rättigheter är en del av de mänskliga rättigheterna och gäller oavsett nationsgränser. Incir betonar att Sverigedemokraterna (SD) ofta röstar emot eller avstår från att rösta i frågor gällande kvinnors rättigheter och att deras inställning känns som något från medeltiden, både i debatten och online. Incir menar att kvinnors rättigheter blivit en tydlig konfliktpunkt mellan politiska höger och politiska vänster där den radikala högern framstår som antifeministisk (Lindberg 2024).

Sverigedemokraterna profilerar sig som ett parti som lägger stor vikt på en värdekonservativ och nationalistisk utgångspunkt (Principprogram 2023:8). I rapporten “Antifeministerna: Sverigedemokraterna och jämställdheten” skriver Anna-Lena Lodenius att Sverigedemokraterna till stor del är ett manligt parti, med politik som främst tilltalar män. Kvinnors positiva uppfattning om partiet ökar genom en normalisering av partiet. Lodenius menar att detta till viss del beror på att de starkt antifeministiska inslagen i partiets politik, exempelvis borttagandet av pappamånaderna, inte uppmärksammats lika mycket som de rasistiska. Trots att SD är partiet som minst värnar om kvinnors rättigheter, lyfter de ofta jämställdhetsaspekter i sin kritik av andra kulturer och länder där islam framställs som ett hot mot kvinnors rättigheter. Sverigedemokraternas fokus på kvinnofrid och hederskultur används som retoriska verktyg för att framhäva invandringens negativa konsekvenser (Lodenius 2018:6, 30–31).

Föräldraförsäkringen har funnits sedan 1974 och gav från början båda föräldrar rätt till lika många dagar, med möjlighet att överlåta dagar. Initialt tog mammor ut 99,5 procent av dagarna, men trots reformer, som införandet av tre reserverade månader 2016, tog mammor 2022 fortfarande ut 70 procent och pappor 30 procent. Utvecklingen mot jämställdhet går långsamt, påverkat av normer och ekonomiska argument. Par där mamman tjänar mer är oftare villiga att avstå en stor del av hennes inkomst för längre föräldraledighet, medan samma uppoffring sällan görs för pappans del. Längre frånvaro från arbetsmarknaden drabbar ofta kvinnors karriär och löneutveckling negativt (Försäkringskassan 2024). Enligt Lodenius är en mer jämställd föräldraförsäkring en av de viktigaste faktorerna för att främja ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män (Lodenius 2018:11). Sverigedemokraterna är

motståndare till pappamånader men menar att det inte grundar sig i kvinnoförakt, utan om en grundläggande tro på kvinnors förmåga att lyckas på egna meriter och fatta självständiga beslut. Partiet menar att påståenden om att lagstiftning som särskilt riktar sig till kvinnor är nödvändigt, som kvoterad föräldraförsäkring, underminerar tron på kvinnors kompetens och förmåga att göra personliga val (Aftonbladet 2018). I kvinnorättsfrågor med utrymme att vara invandringskritisk, som bärandet av slöja, talas det inte om kvinnors personliga val. I en interpellation till statsrådet (2023/24:640) argumenterar Sara Gille (SD) för att införa ett fullständigt förbud mot heltäckande slöja och hijab i Sverige.

Ebba Hermansson var Sverigedemokraternas talesperson för jämställdhetsfrågor men avgick vid årsskiftet till 2022. Ett av skälen var att hon upplevde ett ointresse för jämställdhetspolitik, det upplevdes mer som ett särintresse. Hon menar även att partiet ofta använder kvinnors otrygghet och utsatthet som ett argument i migrationsfrågan, vilket hon både betraktar som sakligt fel samt olyckligt då brotten får mer engagemang när de involverar invandrare. Detta, menar Hermansson, ger intrycket av att kvinnornas situation egentligen inte är en prioritet (Olsson 2022).

1.1 Problemformulering

Artikel 2 i FN:s Kvinnokonvention, (CEDAW, Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women), betonar att alla stater som antagit konventionen, garantera avskaffandet av all diskriminering gentemot kvinnor samt utföra åtgärder för att främja jämställdhet mellan könen. Sverige har ratificerat konventionen vilket innebär att regeringen har åtagit sig att säkerställa kvinnors rättigheter på samma villkor som mäns (FN-förbundet 2024).

Sverigedemokraternas retorik och politiska ställningstaganden kring kvinnors rättigheter verkar, enligt inledningen, framhäva en paradoxal hållning. Det framgår att Sverigedemokraternas jämställdhetspolitik har kritiserats för att vara selektiv, särskilt i frågor som rör kvinnors rättigheter i relation till migration och kultur. Detta väcker frågan om hur Sverigedemokraternas syn på kvinnors rättigheter kan förstås utifrån feministiska teorier, där man undersöker deras feministiska ansats och hur den förhåller sig till frågor om föräldraförsäkring och slöjbärande, två områden där partiet tagit starka ställningstaganden.

Sverigedemokraternas motstånd mot politiska åtgärder som kvoterad föräldraförsäkring och deras fokus på frågor som slöjförbud väcker frågor om huruvida deras politik i praktiken stödjer FN:s Kvinnokonventionen.

1.2 Syfte och frågeställning

Arbetets övergripande syfte är att ta reda på vilket sätt Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter förhåller sig till FN:s Kvinnokonvention. Genom en beskrivande idéanalys syftar uppsatsen därför till att undersöka hur Sverigedemokraternas syn på kvinnors rättigheter kan förstås utifrån olika feministiska teorier. Arbetet kommer att applicera förståelsen på två specifika policyförslag. Genom detta kan eventuella motsättningar i deras syn på kvinnors rättigheter och jämställdhet identifieras. Finns det en paradox i Sverigedemokraternas syn på kvinnliga rättigheter? För att besvara arbetets syfte ska följande frågeställningar behandlas:

- Vilken feministisk ansats kan ses i Sverigedemokraternas syn på kvinnors rättigheter?
- Hur påverkar deras feministiska ansats, deras syn på föräldraledighet och bärandet av slöja?
- Finns det motsägelser i Sverigedemokraternas ståndpunkter om kvinnors rättigheter, särskilt i relation till föräldraledighet och slöjbärande?

2 Tidigare forskning

Diana Mulinari och Anders Neergaard skriver i "Omsorgsrasismen: Sverigedemokraterna och kvinnorna" att kulturell förståelse av kön och sexualitet påverkar hur gränser mellan grupper skapas utifrån föreställningar om etnicitet, religion och kultur. För SD framhålls jämställdhet som en svensk värdering, hotad av "de andra", som partiet beskriver som konservativa och kvinnoförtryckande. Samtidigt betraktar SD jämställdhet som en fråga om medfödda könsskillnader som staten inte bör påverka, vilket gör att de ofta motsätter sig lagförslag för ökad jämställdhet. Sverigedemokraterna engagerar sig även i migranta kvinnors liv, men enbart i frågor som handlar om att kritisera och kriminalisera andras kulturella bakgrund, exempelvis hedersmord (Mulinari, Neergaard 2014:129–131).

I "Right-Wing Populism and Gender: A Preliminary Cartography of an Emergent Field of Research" utforskar Gabriele Dietze och Julia Roth kopplingen mellan genus och högerpopulism. Författarna skriver att högerpopulism syns i många delar av världen där vanliga kännetecken för denna rörelse inkluderar nativistisk etnonationalism, anti-pluralism och motstånd mot invandring. En viktig aspekt av högerpopulismen är dess "besatthet av genus", där populistiska aktörer framhäver den traditionella heteronormativa kärnfamiljen, angriper reproduktiva rättigheter, ifrågasätter sexualundervisning och avvisar jämlikhet för samkönade äktenskap (Dietze, Roth 2020:7–8). Niels Spierings skriver i "Why Gender and Sexuality are both Trivial and Pivotal in Populist Radical Right Politics" om ett annat viktigt politikområde relaterat till kön och den populistiska radikala högern, invandring och islam. Samtliga partier framhäver den misogynna karaktären hos invandrare eller islamiska kulturer som anses hota den inhemska kulturen, vilken påstås redan ha nått emancipation. Frågor av intresse för partierna inkluderar slöjan, könsstympning av kvinnor, hedersmord och tvångsäktenskap. Policyer för att stödja invandrarkvinnor genom självhjälp, stöd och utbildning nämns sällan, det tycks således som om partierna är mindre intresserade av muslimska kvinnors situation och mer fokuserade på en allmän kamp mot islamisering (Spierings 2020:45–46).

Gabriele Dietzes framför i "Why Are Women Attracted to Right-Wing Populism? Sexual Exceptionalism, Emancipation Fatigue, and New Maternalism" att högerpopulistiska grupper framhäver västerländska kvinnors emancipation och sexuell frihet som hotade av muslimer, särskilt genom sexuella övergrepp. Retoriken används för att motverka islam och försvara västerländska värderingar, men utan att stödja kvinnors rättigheter genom konkreta åtgärder som kvoter eller jämlikhetslagar. De hävdar istället att jämställdhet redan är uppnådd, vilket leder till en förenklad syn på kvinnors rättigheter. Det är tydligt att västerländskt självbestämmande sätts i kontrast till det påstådda förtryck som muslimska kvinnor utsätts för. Detta används för att legitimera en viss syn på västerländska värderingar som överlägsna och för att rättfärdiga negativa attityder gentemot muslimer och deras kultur. Intersektionalitet fokuserar på att belysa områden där ojämlikhet och hierarkier överlappar och förstärker varandra som ras, klass, sexualitet och kön. Dietze betonar att intersektionella feministiska metoder har potential att vara en motkraft till högerpopulistisk politik i framtiden (Dietze 2020:152–154).

Heaven Crawley diskuterar i “Saving Brown Women from Brown Men?” hur vit feministisk forskning från det globala nord ofta framställer kvinnor från det globala syd som hjälplösa offer, vilket homogeniserar deras erfarenheter och bortser från hur ras och kön samverkar i skyddspolitikens rasifierade karaktär. Perspektiven ignorerar ofta kopplingar mellan det internationella flyktingsystemet och kolonialism, vilket förstärker stereotyper om svarta och muslimska män som våldsutövare. Hijaben, ofta tolkad som förtryckande, kan för muslimska kvinnor representera religiös identitet och frigörelse. Crawley betonar vikten av att undvika förenklingar av miljontals muslimska kvinnors skiftande erfarenheter till en enda kläddetalj när man ser hijaben som symbol för förtryck. Istället bör fokus ligga på strukturer av ojämlikhet och förtryck (Crawley 2022:355, 378).

Maja Sager och Diana Mulinari belyser, i “Safety for whom? Exploring femonationalism and care-racism in Sweden”, hur svensk feminism påverkas av den nationalistiska och främlingsfientliga diskursens växande inflytande. Den svenska självbilden, som ett land ledande inom jämställdhet och mänskliga rättigheter, har bidragit till att dölja och förneka rasismens existens. I en tid när högerextrema partier växer blir feminismen alltmer mångfacetterad, samtidigt regleras den ofta i relation till trygghet kopplad till jämställdhet. Hoten mot feminismen i Sverige har ofta starka rasistiska undertoner. Svensk feminism står inför ett vägskäl där rasism och invandringskritik allt oftare sammanflätas med ett känslomässigt motstånd mot feminism och feministiska kvinnor. Samtidigt framkommer femonationalism genom att använda argument om jämställdhet och trygghet för att legitimera rasistiska och invandringskritiska syften (Sager, Mulinari 2017:155).

I “Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats” diskuterar Diana Mulinari och Anders Neergaard hur Sverigedemokraterna, trots sin strävan att inkludera kvinnor i partiet, står inför två motstridiga nationalistiska narrativ. Dels idealet om ett jämställt Sverige och dels behovet av traditionella könsroller som viktiga för nationens bevarande. Författarna menar att SD enbart lyfter fram jämställdhet som argument i samband med invandring och kritiserar det i andra sammanhang. Partiets antifeministiska retorik kan ses i ljuset av den starka feministiska närvaron i Sverige, särskilt inom akademien och genom feministiska partier som Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, vilka länge kritiserat SD och kallat det för ett rasistiskt parti (Mulinari, Neergaard 2016:22–23).

Den tidigare forskningen är relevant då den belyser en feministisk paradox i Sverigedemokraternas politik. Källorna visar hur SD använder kvinnors rättigheter för att stärka sin invandringskritiska och islamofobiska retorik, utan genuint engagemang för jämställdhet. Det framgår även att Sverigedemokraterna ser jämställdhet som kopplat till medfödda könsskillnader vilket gör att de ofta motsätter sig lagförslag för ökad jämställdhet. De belyser migranta kvinnors rättigheter när det finns utrymmer för kritisering av andra kulturer. Denna grund vilar uppsatsen på, som i sin tur kan bidra med en djupgående analys av Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter som sätts i förhållande till FN:s Kvinnokonvention.

3 Metod och material

3.1 Metod

3.1.1 Idéanalys

För att besvara uppsatsens syfte och frågeställningar tillämpas en beskrivande idéanalys med inslag av en ideologianalys. Göran Bergström och Per-Anders Svärd betraktar idéer som sociala fenomen med specifika materiella villkor, vilka får verkliga konsekvenser i samhället. Gällande begreppet "ideologi" menar författarna att det finns många definitioner, som "ett politiskt trossystem" eller "en handlingsorienterad uppsättning av politiska idéer". Att studera idéer och ideologier bidrar, enligt Bergström och Svärd till förståelse av människors syn på världen, drivkrafter och mål. Det handlar i stor utsträckning om att sortera och kategorisera olika utsagor för att klargöra de bakomliggande tankestrukturerna. Dessa tankestrukturer innefattar verklighetsomdömen, värdeomdömen och handlingsföreskrifter. Författarna menar att en beskrivande idéanalys syftar till att beskriva de idéer som förekommer i det studerade materialet. Detta kan avse undersökningar som handlar om att identifiera något i materialet som inte är direkt uppenbart genom att lyfta fram motsägelser, oklarheter eller dolda budskap i texten. I en beskrivande idéanalys ställs frågor kring vilka idéer som uttrycks i texten och hur de relaterar till varandra, samt vilka budskap som är explicita kontra latent. Bergström och Svärd lyfter konkreta arbetssätt för att systematisera undersökningen, vilka är kvalitativ analys av idéer och ideologiskt innehåll samt användningen av idealtyper för att kategorisera och strukturera undersökningens observationer. Efter att analysverktygen använts bör

analysresultaten diskuteras och kopplas till forskningsfrågorna. Detta är en lämplig metod för denna uppsats då Bergström och Svärd menar att idéer kan studeras genom material som politiska policydokument, partiprogram, motioner, politiska debatter, lagförslag eller politiska ledares texter och tal (Bergström, Svärd 2018:133–134, 138, 140–141, 143, 147, 171).

Analysverktyget idealtypen används, där man utifrån ett empiriskt material kategoriserar idéer som man relaterar till idealtypen som har konstruerats på förhand. Sociologen Max Weber introducerade termen idealtyp som en analytisk konstruktion användbar som referensram för verkliga empiriska fenomen. En idealtyp skapas genom att ett antal karakteristiska egenskaper eller drag hos ett visst fenomen identifieras och baseras ofta på tidigare forskning eller klassiska verk inom den aktuella idétraditionen. De empiriska observationerna jämförs med den konstruerade idealtypen för att tydliggöra och framhäva de aspekter av fenomenet som är mest relevanta för den aktuella forskningsfrågan. Syftet med idealtypen är inte att avgöra om något totalt motsvarar den, utan att visa viktiga kännetecken och undersöka hur nära eller långt bort det verkliga fenomenet är från dessa idealiska positioner (Bergström, Svärd 2018:147–149).

Mats Lindbergs modell för kvalitativ analys av idéer och ideologiskt innehåll följer tre steg. Först tas ett beslut kring om den ska genomföras på grundläggande nivå eller operativ nivå. Den grundläggande nivån analyserar djupgående värderingar samt samhällsåskådningar och den operativa nivån analyserar konkreta mål och politisk praktik. Därefter tillämpas ett analyschema som återskapar sambandet mellan värden (V), beskrivningar (B) och föreskrifter (F) för att ge en fullständig bild av materialets idémässiga innehåll. På grundläggande nivån analyseras vilka moraliska, sociala, kulturella eller politiska värden (V) som uttrycks, vilka filosofiska antaganden (B) om människans natur, historia eller samhälle utsagorna bygger på samt vilka generella principer för socialt och politiskt agerande (F) som anses vara relevanta. På operativ nivå undersöks värden som vilka konkreta mål (M) texten uttrycker, hur en situation eller de objekt som är kopplade till den beskrivs i konkreta och värderande termer (B sit), hur mål-medel-metoder som hör till situationen beskrivs (B mm) samt vilka konkreta handlingsföreskrifter (F) som förekommer. Sista steget innebär att analysera hur dessa delar hänger samman i specifika "triader" av idéer (V-B-F) på olika nivåer, från det övergripande till det konkreta. Dessa kan sedan förhållas till varandra och möjliggör en koppling mellan konkreta förslag och värden som är förankrade i en större

ideologisk föreställningsvärld. Genom att organisera och gruppera utsagor i texter på detta sätt kan man avslöja det “argumentativa inre skelettet” (bakomliggande tankestrukturer) som utgör grunden för ett ideologiskt system (Bergström, Svärd 2018:146–147).

3.1.2 Tillvägagångssätt

För att besvara uppsatsens första frågeställning tillämpas en beskrivande idéanalys på grundläggande nivå där det genom tre partidokument undersöks vad Sverigedemokraterna har för feministisk position. Detta utförs med hjälp av analysverktyget idealtyper som konstruerats på förhand av särartsfeminism och femonationalism samt Lindbergs analyschema. Genom idéanalysen på grundläggande nivå skapas triader av värden, beskrivningar och föreskrifter där de bakomliggande tankestrukturerna framkommer genom underliggande antaganden på övergripande nivå. När detta fastställs används en beskrivande idéanalys på operativ nivå för att undersöka hur deras feministiska ansats påverkar deras syn på föräldraledighet och slöjbarande. Detta utförs genom att analysera Sverigedemokraternas policyförslag gällande båda frågorna genom Lindbergs analyschema i koppling till idealtyperna. Detta bidrar till ett inslag av en ideologianalys då förslagen inte bara beskrivs, utan kopplingen mellan policyförslagen och idealtyperna går ett steg längre och analyserar syftet, funktionen och maktaspekterna bakom idéerna. Här skapas triader på konkret nivå, med syfte att föra fram de bakomliggande tankestrukturerna genom underliggande antaganden på konkret nivå. Sedan sätts triaderna på övergripande nivå och triaderna på konkret nivå i förhållande till varandra vilket i sin tur kan besvara frågan gällande motsägelser i Sverigedemokraternas ståndpunkter om kvinnors rättigheter i relation till policyförslagen. När detta konstaterats och diskuterats dras slutsatser av resultaten i förhållande till syftet och frågeställningarna. Detta sätts sedan i förhållande till FN:s kvinnokonvention som är uppsatsens teoretiska utgångspunkt.

3.1.3 Motivering av metodval

Eftersom arbetets första frågeställning undersöker Sverigedemokraternas feministiska ansats är en beskrivande idéanalys på grundläggande nivå och användningen av analysverktyget idealtyper är användbart. Detta tillåter underliggande tankestrukturer att analyseras på övergripande nivå. För att besvara andra frågeställningen, hur Sverigedemokraternas feministiska ansats påverkar deras syn på föräldraledighet och bärandet av slöja, används en

beskrivande idéanalys på operativ nivå med inslag av en ideologianalys. Detta eftersom operativa idéer handlar om konkreta policyförslag och politiska åtgärder som förs fram för att uppnå mål och används här för att se hur Sverigedemokraternas grundläggande ståndpunkter manifesteras i faktiska förslag. Detta möjliggör en koppling mellan konkreta förslag och värden som är förankrade i en större ideologisk föreställningsvärld. Genom detta arbetssätt behandlas även sista frågeställningen gällande motsättningar i Sverigedemokraternas politik i idéanalysens resultat.

3.1.4 Validitet och reliabilitet

Ett problem med att använda detaljerade analysmodeller är att materialet kan tvingas in i modellen eller tolkas på ett sätt som inte motsvarar textens egentliga innehåll, vilket leder till ett validitetsproblem (Bergström, Svärd 2018:166). Däremot skriver Beckman att teoretiska perspektiv och analysverktyg måste väljas innan analysen påbörjas. Även om vissa menar att forskningen bör vara helt öppen och låta materialet tala för sig självt, är detta orealistiskt eftersom våra observationer alltid formas av olika förförståelser (Beckman 2007:21–22). Det finns dock en medvetenhet att valet av andra idealtyper skulle kunna leda till andra resultat, men här kan argumenteras att dessa idealtyper med förankring i tidigare forskning är bäst lämpade för just denna studies syfte. För att säkerställa reliabilitet måste idealtyper vara tydligt definierade så att det är klart hur olika utsagor ska sorteras (Bergström, Svärd 2018:156). Noggranna idealtyper skapas därför med stöd i tidigare forskning och utifrån Sverigedemokraternas egna uttalande om deras utgångspunkt i värdekonservatism och nationalism.

Analysen genomförs utifrån Lindbergs analyschema som kartlägger ideologiska strukturers inre ordning genom ett ambitiöst ramverk för att bidra till reliabilitet. Varje beskrivning av ett idéinnehåll innebär en tolkning av materialet där forskaren försöker återskapa textens idévärld. En beskrivande analys rymmer alltid ett visst mått av argumentation för varför texten bör tolkas på ett specifikt sätt (Bergström, Svärd 2018:141, 144) För att detta inte ska påverka validiteten framgår det tydligt att resultaten bygger på Sverigedemokraternas egna uttalanden. Tolkningen har stöd i materialet och verktygen som används för att tolka presenteras noggrant.

3.1.5 Etiska överväganden

Uppsatsen vilar på principer om vetenskaplig god sed och forskningsetik. Forskningsetik handlar om de krav som ställs på forskaren och forskningsprocessen ur ett etiskt perspektiv. Detta omfattar forskarens ansvar, hur resultat publiceras, samt att upprätthålla vetenskaplig integritet genom hela arbetet. Det innebär att arbetet kräver transparens, tillförlitlighet, opartiskhet samt ett rättvist tillvägagångssätt gällande information och resultat, utan inslag av plagiat (Vetenskapsrådet 2017:12, 64,69). För att denna uppsats ska uppfylla detta redovisas tydligt arbetets metod, material samt teorier och korrekta källor används. Personliga värderingar avstås från att påverka analysen och Sverigedemokraternas ståndpunkter representeras korrekt utifrån egna uttalanden i partidokument och policyförslag. Utöver detta utförs noggrann källhänvisning och resultaten presenteras på ett begripligt och strukturerat sätt.

3.2 Material

Arbetets primärmaterial är noggrant utvalt för att besvara syftet och frågeställningarna. Genom att analysera specifika partidokument och policyförslag kan man undersöka Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter i relation till FN:s Kvinnokonvention. Urvalet är avgränsat till tre centrala partidokument samt två policyförslag för att skapa en balans mellan övergripande idéer och praktisk politik. Partidokumenterna är partiets principprogram, SD-kvinnor och deras valplattform. Principprogrammet från 2023 beskriver Sverigedemokraternas kärnvärden, inklusive deras syn på traditionella värderingar, kultur och nationell identitet. Dokumentet Politik för kvinnor av kvinnor av "SD-kvinnor" fokuserar specifikt på kvinnors rättigheter och hur dessa framställs av kvinnor inom partiet. Sverigedemokraternas valplattform från 2022 sammanfattar partiets prioriteringar och konkreta politiska mål. Dessa dokument valdes eftersom de representerar olika aspekter av partiets syn på kvinnors rättigheter. Ena policyförslaget är Motion 2020/21:2026 av Linda Lindberg m.fl. (SD), "Ekonomisk trygghet för barn och familj", punkt 5 "En generös och flexibel föräldraförsäkring". Fokus ligger särskilt på punkt 5.1 "Valfrihet inom föräldrapenningen – avskaffa reserverade månader". Det andra policyförslaget är en interpellation till statsrådet, 2023/24:293 Slöjförbud, av Sara Gille (SD) som följs av interpellationsdebatt 2023/24:93. Protokoll från debatten innehåller anf. 105 – anf. 113.

Arbetets material måste värderas utifrån tre aspekter. Första aspekten är relevans, och huruvida materialet är relevant gällande problemet som behandlas i uppsatsen. Andra aspekten är tillförlitlighet, som handlar om att säkerställa att rätt material samlas in och används korrekt. Tredje aspekten är materialets auktoritet som innebär att man bedömer källans pålitlighet och trovärdighet (Sandgren 2015:38–39). Alla tre partidokument har hög relevans för uppsatsens syfte eftersom de representerar Sverigedemokraternas ståndpunkter, inklusive deras syn på kvinnors rättigheter och jämställdhet. De är tillförlitliga som partiets egna dokument men bör beaktas med medvetenhet om den potentiella bias som finns i politiska program. Källorna har också hög auktoritet inom sin egen politiska kontext, då de kommer från partiets ledning eller representativa grupper. Gällande policyförslagen är båda källorna direkt relevanta eftersom det är möjligt att analysera aspekter av särartsfeminism och femonationalism i partiets konkreta förslag samt hur detta förhåller sig till CEDAW. Eftersom båda källorna är officiella politiska dokument är de tillförlitliga och korrekta i sin framställning av partiets politik. Motionen och interpellationen kommer från de ledande politikerna i Sverigedemokraterna och behandlas inom riksdagen, vilket gör dessa källor auktoritativa i den politiska kontexten.

3.2.1 Avgränsningar

För att avgränsa materialet valdes de senaste partidokumenterna för att få ett resultat som speglar vår nutid. De olika dokumenterna har avgränsats efter relevans till denna uppsats. Sverigedemokraternas ställningstagande i just de valda policyfrågorna är relevanta för denna studie då de är väl uttalade i dessa samt att de kan kopplas till idealtyperna, där borttagandet av reserverade månader visar på särartsfeministiska drag medan ett slöjförbud visar på femonationalistiska drag. Genom att analysera tre centrala partidokument och två specifika policyförslag kan arbetet ge en nyanserad bild av Sverigedemokraternas feministiska ansats och identifiera eventuella motsättningar i deras syn på kvinnors rättigheter. Genom att kombinera ideologiska dokument med policyförslag kan både teoretiska och praktiska dimensioner av Sverigedemokraternas syn på kvinnors rättigheter belysas. Detta avgränsade material möjliggör en djupgående analys som är relevant och hanterbar inom ramen för arbetets syfte och frågeställningar.

4 Teori

Som Bergström och Svärd skriver, konstrueras idealtyper på förhand genom att identifiera karaktäristiska egenskaper hos ett särskilt fenomen, för att sedan jämföras med de empiriska observationerna. Dessa idealtyper grundas ofta på tidigare forskning eller på klassiska verk inom den aktuella idétraditionen med målet att framhäva och isolera de delar av fenomenet som är mest relevanta för forskningsfrågan (Bergström, Svärd 2018:147, 149). Med tanke på att Sverigedemokraterna uttryckligen präglas av värdekonserveratism, motiveras valet av femonationalism och särartsfeminism som utvecklade idealtyper. Dessa framkommer även i uppsatsen tidigare forskning. Särartsfeminism i form av att SD ser jämställdhet som en fråga om medfödda könsskillnader och belyser behovet av traditionella könsroller för nationens bevarande. Femonationalism i form av Sverigedemokraternas främjande av nationalistiska och antimuslimska agendor med kvinnors rättigheter som verktyg. Arbetet cirkulerar kring kvinnors rättigheter och det övergripande syftet är att ställa Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter i relation till Kvinnokonventionen, vilket gör det väsentligt att använda CEDAW som teoretisk utgångspunkt i analysen.

4.1 Särartsfeminism som idealtyp

Luce Irigaray är en av de mest inflytelserika filosoferna inom sexuell differens och feministiskt tänkande. Hon kritiserar den västerländska symboliska ordningen som är hierarkisk och definierar det kvinnliga som underlägsenhet i förhållande till det manliga. Irigaray menar att förändring är möjlig genom att skapa en ny symbolisk ordning som erkänner och firar genuin sexuell differens, en särartsfeminism. Hon framhåller kvinnors anatomi med målet att kvinnor ska kunna tala och agera utifrån sin egen kropp och identitet. Istället för en könsneutral kultur förespråkar Irigaray en som erkänner både kvinnligt och manligt som jämlika men distinkta identiteter. Hon argumenterar för att lösningen på kvinnors underordning ligger i att omdefiniera sexuell differens från en hierarkisk ordning till ömsesidigt erkännande och positiv olikhet (Stone 2016:880–884).

Särartsfeminism handlar om att utmana jämlikhetspolitikens fokus på att göra kvinnor lika män och istället skapa en ny social ordning som erkänner genuina skillnader mellan könen. Jämlikhetspolitiken, som syftar till att ge kvinnor tillträde till traditionellt manliga sfärer som

arbete och politik, kritiseras för att förstärka patriarkatet genom att kvinnor tvingas anpassa sig till maskulina normer. Särartsfeminister, som Irigaray, vill istället skapa sociala strukturer och rättigheter som definierar kvinnors identitet utifrån kvinnliga perspektiv, snarare än i relation till män. De förespråkar radikal förändring av institutioner och lagar för att skapa en symbolisk ordning med två kön, där kvinnor kan delta som kvinnor utan att förlora sin kvinnlighet. Målet är en framtid där både män och kvinnor erkänns och värderas utifrån sina genuina olikheter (Stone 2016:884–887).

Under 1700- och 1800-talet präglades diskussionen om kvinnors rättigheter av en idé om kvinnors särart, där de framställdes som moraliskt högstående och annorlunda. Detta synsätt, som inspirerades av Rousseau och förespråkades av vissa feminister som bland annat Fredrika Bremer, användes för att argumentera för kvinnors rätt till utbildning, rösträtt och inflytande. Men samtidigt förstärkte det kvinnors underordnade och förtryckta position, eftersom särartsfilosofin innebar idén att kvinnor inte lämpade sig inom vissa arbeten, och deras roll begränsades till moraliska och moderliga egenskaper. Det legitimerade deras anspråk på emancipation men cementerade även traditionella könsroller (Hirdman 1992:165–166).

Grundläggande karaktäristiska drag man kan urskilja i särartsfeminism baserat på ovanstående information är:

- Tron på biologiska eller naturliga skillnader mellan män och kvinnor.
- Fokus på kvinnors särart och de specifika erfarenheter och egenskaper som kvinnor anses ha.
- En vision om att kvinnor och män har olika roller och funktioner i samhället.
- Kritik mot en homogeniserande syn på kvinnor och män, där alla förväntas anpassa sig efter samma mall.

4.2 Femonationalism som idealtyp

I boken *“In the name of women's rights: the rise of femonationalism”* introducerar Sara R. Farris begreppet femonationalism, en förkortning av “feministisk och femokratisk nationalism”. Hon menar att detta begrepp beskriver det fenomen där jämställdhet används som ett verktyg för att främja främlingsfientliga och rasistiska agendor. Farris skriver att feministiska teman utnyttjas av nationalisterna och nyliberalerna i Västeuropa för att driva

anti-islamiska och anti-invandringskampanjer samt stigmatiserar muslimska män under jämställdhetens namn. Femonationalism grundar sig i en tro på västerländska värderingars överlägsenhet. Jämställdhet och kvinnors rättigheter framställs som centrala värderingar som migranter förväntas anamma och respektera. Vissa tolkningar av denna integrationspolitik hävdar att jämställdhetsaspekten speglar en liberal karaktär, men Farris betonar att det speglar en nationlaistisk karaktär och att denna integrationspolitik är den mest konkreta formen av institutionaliserad femonationalism (Farris 2017:3–4, 19–20).

Farris betonar att det finns mycket kritik kring det paradoxala stödet för kvinnors och HBTQ-rättigheter från högerpartier som traditionellt varit antifeministiska och homofobiska. Begreppen ”sexuell nationalism” och ”upplyst fundamentalism” förs fram för att definiera hur kvinnors och HBTQ-rättigheter utnyttjas i anti-islamiska och anti-invandringskampanjer i olika västeuropeiska sammanhang. Anti-islamisk retorik genomsyrar institutionella mekanismer som påverkar hela icke-västliga migrantpopulationen. Farris analyserar hur anti-muslimsk och anti-invandringsretorik kan flätas samman, särskilt genom antagandet att muslimska män och kvinnor utgör en binär bild av förtryckare och offer. Denna bild generaliseras ofta till att gälla icke-västliga migranter i stort, och Farris kopplar detta till koloniala stereotyper som fortfarande påverkar rasistiska föreställningar idag (Farris 2017:4–6).

Farris skriver att högernationalistiska partier approprierar och använder sig av teman kring jämställdhet i sina diskurser, särskilt genom att återanvända det klassiska temat om kvinnor och nationen. Författaren menar att “nationella” kvinnor har en central roll i det nationalistiska projektet eftersom de identifieras som “kollektivets bärare” och “nationens biologiska reproducenter”. Här kan man analysera de narrativ som framställer muslimska och icke-västliga migrantkvinnor som offer som måste räddas. Nationalismen inom dessa partier bygger på en särskild könsbestämd och sexuellt rasistisk binär logik. För att förklara hur och varför extremhögern tillämpar olika stereotyper på manliga och kvinnliga migranter och framställer sexism som något som är specifikt för den rasifierade “andra”, använder Farris begreppen sexualisering av rasism och rasifiering av sexism. Farris betonar att hennes kritik av den västerländska europeiska framställningen av muslimska kvinnor som offren för icke-västligt patriarkat inte innebär förnekande av ojämlikhet eller förtryck som dessa

kvinnor, precis som kvinnor från andra kulturella/nationella/sociala bakgrunder, kan utsättas för på sitt håll (Farris 2017:5, 78).

Grundläggande karaktäristiska drag man kan urskilja i femonationalismen baserat på ovanstående information är:

- Jämställdhet som nationalistiskt verktyg
- Västerländska värderingars överlägsenhet
- Stereotyper om kön och migration
- Rasifiering och sexism
- Kvinnor som symbol för nationen

4.3 CEDAW

Eftersom uppsatsens övergripande syfte är att ta reda på vilket sätt Sverigedemokraternas feministiska ansats och ståndpunkter förhåller sig till FN:s Kvinnokonvention, används konventionen som en teoretisk utgångspunkt. Kvinnokonventionens centrala syfte och relevanta artiklar presenteras och används för att belysa hur Sverigedemokraternas feministiska ansats och politiska ståndpunkter följer eller avviker från denna internationella överenskommelse. CEDAW, som är en viktig människorättslig överenskommelse som har som mål att säkerställa kvinnors rättigheter. Den 18 december 1979 antog FN:s generalförsamling konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor och den trädde i kraft 1981. Konventionen var resultatet av över tre decenniers arbete av FN:s kommission för kvinnors ställning, som belyser områden där kvinnor inte åtnjuter jämlikhet. Konventionen erkänner existerande, omfattande, diskriminering mot kvinnor och betonar att sådan diskriminering bryter mot principerna om jämlikhet och mänsklig värdighet (CEDAW 1982:introduction, stycke 1–3).

Enligt artikel 1 innebär diskriminering alla former av skillnader, uteslutningar eller begränsningar baserade på kön inom politik, ekonomi, samhälle, kultur, civilt liv eller andra områden. Konventionen stöder tydligt jämlikhet genom att, i artikel 3, kräva att de länder som har ratificerat den vidtar alla lämpliga åtgärder, inklusive lagstiftning, för att säkerställa kvinnors utveckling och framsteg på alla områden för att garantera deras rätt att åtnjuta sina mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på samma villkor som män. Dokumentet omfattar tre huvudområden: kvinnors civila och juridiska rättigheter, deras reproduktiva

rättigheter och kulturens påverkan på könsroller. Vikten av att förändra traditionella könsroller och avskaffa stereotypa föreställningar för att uppnå verklig jämställdhet betonas (CEDAW 1982:introduction, stycke 4–5). Enligt artikel 5 (CEDAW 1982:80) ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förändra de sociala och kulturella normerna för mäns och kvinnors beteende. Detta syftar till att avskaffa fördomar samt sedvänjor och andra praxis som baseras på tanken att ett kön är underlägset eller överlägset ett annat, eller stereotyper om könsroller.

CEDAW betonar att kvinnors betydande bidrag till familjens välfärd och samhällsutveckling hittills inte blivit tillräckligt erkänt och framför vikten av förståelsen att kvinnans roll i förökning inte ska vara en grund för diskriminering. Uppfostran av barn kräver ett delat ansvar mellan män och kvinnor och båda föräldrarnas roll i familjen och i barnens uppfostran är viktig. För att uppnå full jämlikhet mellan könen är det nödvändigt att förändra både kvinnors och mäns traditionella roller i samhället och inom familjen. Det betonas att avskaffandet av apartheid, alla former av rasism, rasdiskriminering, kolonialism, neokolonialism, aggression, utländsk ockupation och inblandning i andra länders inre angelägenheter är avgörande för att både kvinnor och män ska kunna njuta av sina rättigheter fullt ut (CEDAW 1982:Preamble, stycke 11, 14–15). Artikel 11 punkt 1 och 2 (CEDAW 1982:80) framför att konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att eliminera diskriminering mot kvinnor på arbetsmarknaden för att säkerställa samma rättigheter för män och kvinnor. Dessutom ska staterna förhindra diskriminering mot kvinnor på grund av äktenskap eller moderskap för att säkerställa deras effektiva rätt att arbeta.

4.4 Diskussion om teorier

Valet av dessa teorier grundar sig i uppsatsens syfte att undersöka hur Sverigedemokraternas politik på övergripande samt konkret nivå förhåller sig till kvinnors rättigheter såsom de fastställs genom FN:s Kvinnokonvention. Att använda flera teorier i detta arbete är nödvändigt för att få en bredare förståelse av Sverigedemokraternas feministiska ansats. Särartsfeminism ger insikt i hur SD konstruerar kön och vilka värderingar de anser ska forma samhällets normer. Femonationalism kompletterar detta genom att visa hur Sverigedemokraternas politik relaterar till större nationalistiska och anti-invandringsagendor, särskilt när det gäller hur kvinnor och deras rättigheter utnyttjas för att främja dessa idéer. Slutligen fungerar CEDAW som en extern måttstock som gör det möjligt att jämföra

Sverigedemokraternas politik med internationella normer och människorättsliga åtaganden. Tillsammans kan dessa teorier i kombination med metoden besvara arbetets syfte och frågeställningar och ger en mångfacetterad analys av Sverigedemokraternas politik. Det bör dock betonas att andra idealtyper skulle kunna visa på andra idéer inom partiet.

5 Analysresultat

5.1 Sverigedemokraternas feministiska ansats

5.1.1 Särartsfeminism

I Sverigedemokraternas principprogram (s.6, 18) och valplattform (s.43) framkommer olika värden. SD menar att det finns biologiska, medfödda, skillnader mellan kvinnor och män på kollektiv nivå, vilket går bortom observationer med blotta ögat. Partiet ser de manliga och kvinnliga egenskaperna som kompletterande i många fall och utifrån detta menar de att alla barn bör ha rätt till både en moders- och en fadersfigur i sina liv. De betonar att kärnfamiljen är familjekonstellationen som oftast ger bäst förutsättningar för att skapa en stabil och trygg miljö för barn att växa upp i. I principprogrammet (s.6) framgår beskrivningar i form av partiets antagande om att biologiska skillnader mellan könen är naturliga och leder till olika preferenser, livsval och beteenden. De menar därför att skillnader i hur män och kvinnor generellt väljer att leva sina liv inte behöver ses som ett problem, en följd av diskriminering eller ett resultat av en förtryckande könsmaktsordning. Föreskrifterna kan läsas av i principprogrammet (s.19), valplattform (s.43) samt i parti för kvinnor av kvinnor (s.16). Här menar SD att de främjar en formell jämställdhet där ingen ska särbehandlas på grund av könstillhörighet. Om det leder till att kvinnor och män inte gör allt på samma sätt och i samma utsträckning, betraktas inte det som något problem. SD vill ha en flexibel föräldraförsäkring och att reserverade månader ska tas bort. Vidare avvisar partiet genuspedagogik då de menar att det finns skillnader mellan kvinnor och män samt mellan flickor och pojkar som bör bevaras.

5.1.2 Triader på övergripande nivå gällande särartsfeminism

Triad 1: Kärnfamiljen och barns rätt till föräldrar av olika kön

V: Kärnfamiljen är den stabilaste och tryggaste miljön för barn att växa upp i. Alla barn har rätt till både en moders- och en fadersfigur.

B: Det finns biologiska, medfödda skillnader mellan kvinnor och män som gör att deras egenskaper ofta kompletterar varandra. Dessa skillnader påverkar livsval och beteenden på ett naturligt sätt.

F: Föräldraförsäkringen ska vara flexibel, och reserverade månader ska tas bort för att ge familjer större frihet att själva bestämma hur föräldraledigheten fördelas.

Underliggande antaganden: Sverigedemokraternas påstående att män och kvinnors egenskaper kompletterar varandra kan kopplas till särartsfeminism och bygger på antagandet att varje kön har unika, biologiskt givna roller som är avgörande för barns utveckling. Det impliceras att det som är biologiskt och medfött också är normativt rätt eller önskvärt. Könroller framställs som en produkt av biologiska skillnader snarare än sociala konstruktioner. Viljan till flexibilitet i föräldraförsäkringen påstås bygga på antagandet att familjer bäst styrs av sina egna val, men samtidigt kan man utläsa särartsfeministiska drag gällande att de val som främjar traditionella könroller är de mest naturliga och därför önskvärda. Här kan det avläsas att andra familjekonstellationer, såsom samkönade eller ensamstående föräldrar, är mindre lämpliga för barns välbefinnande.

Triad 2: Synen på kön och jämställdhet

V: Jämställdhet innebär att ingen ska särbehandlas på grund av kön, men det är inte ett problem om kvinnor och män lever olika.

B: Biologiska skillnader mellan könen leder naturligt till olika preferenser och livsval, och dessa bör inte betraktas som diskriminering eller förtryck.

F: Genuspedagogik avvisas, och skillnader mellan kvinnor och män samt flickor och pojkar bör bevaras.

Underliggande antaganden: Påståendet, som särartsfeminism grundar sig på, att könsskillnader är biologiska och naturliga innebär ett underliggande antagande att dessa skillnader är stabila och inte kan förändras genom sociala eller kulturella insatser, såsom

genuspedagogik. Sverigedemokraternas definition av jämställdhet bygger på antagandet att likabehandling inte kräver lika utfall. Olikhet mellan könen betraktas som rättvist så länge det sker på naturliga villkor, trots att detta perspektiv inte adresserar maktobalans eller strukturellt förtryck. Avvisandet av genuspedagogik betonar att försök till en aktiv förändring av könsroller är skadligt eller går emot en naturlig ordning, vilket leder till att könsstrukturer som upprätthåller ojämlikheter mellan kvinnor och män inte motarbetas.

Triad 3: Bevarande av könsroller och formell jämställdhet

V: Det är viktigt att främja formell jämställdhet där män och kvinnor behandlas lika, men utan att suddas ut naturliga skillnader.

B: Skillnader i hur män och kvinnor lever sina liv speglar naturliga biologiska och sociala faktorer, inte förtryckande strukturer.

F: Insatser som utmanar traditionella könsroller, som genuspedagogik, ska inte användas eftersom de går emot naturliga könsskillnader.

Underliggande antaganden: Könsroller är inte bara naturliga utan också praktiskt användbara och en förändring skulle skapa oreda eller ineffektivitet i samhället, vilket kan kopplas till särartsfeminismens syn på kvinnor och mäns olika egenskaper som bör bevaras. Sverigedemokraternas syn på jämställdhet bygger på antagandet att den redan är uppnådd genom lagar om lika rättigheter, vilket innebär att vidare åtgärder för att utmana traditionella könsroller är onödiga eller kontraproduktiva. Det innebär att de skillnader som finns i mäns och kvinnors beteenden och val är frivilliga samt naturliga, inte präglade av någon strukturell ojämlikhet som behöver åtgärdas.

5.1.3 Femonationalism

Sverigedemokraternas principprogram (s.21) och valplattform (s.15) framför olika värden och framhåller nationens skydd av kvinnor och västerländska värderingar som överlägsna. De menar att Sverige har kommit väldigt långt inom jämställdhet och att synen på kön inte är en stor faktor för avgörandet av någons liv. Men partiet menar att utvecklingen i landet snabbt gått åt fel håll, särskilt på grund av prioriteringar i migrationspolitiken. Sverigedemokraterna anser att islam, särskilt dess politiska och fundamentalistiska riktning, är den religiösa ideologi som har svårast att förena sig med den svenska och västerländska kulturen. Partiet

betraktar heltäckande slöja som ett uttryck för kvinnoförtryck och ska inte tillåtas på offentliga platser. Principprogrammet (s.15, 21) framför beskrivningar där partiet uttrycker att de inte anser att alla kulturer är lika bra och att de är motståndare till kulturrelativism. De menar att vissa kulturer är uppenbart bättre på att skydda grundläggande mänskliga rättigheter. SD betonar att islamismens påverkan på det svenska samhället bör motverkas så mycket som möjligt och att invandringen från muslimska länder med starka inslag av fundamentalism bör vara kraftigt restriktiv, vilket innebär en direkt föreskrift. Även Sverigedemokraternas valplattform (s.14) framför olika föreskrifter som motiverar specifika policyförslag för att skydda kvinnor från andra kulturer. Dessa föreskrifter är slöjförbud i skolan samt förbud av heltäckande slöja i offentlig miljö.

5.1.4 Triader på övergripande nivå gällande femonationalism

Triad 1: Nationens skydd av kvinnor och västerländska värderingar

V: Västerländska värderingar, särskilt de som rör jämställdhet och skydd av mänskliga rättigheter, är överlägsna och bör skyddas.

B: Sverige har gjort stora framsteg inom jämställdhet, men dessa hotas av migration från kulturer som inte värderar jämställdhet lika högt, särskilt där islamism och fundamentalism dominerar.

F: Invandringen från muslimska länder med starka inslag av fundamentalism bör begränsas kraftigt för att skydda svenska värderingar och samhällets jämställdhetsideal.

Underliggande antaganden: Den underliggande tankestrukturen i denna triad är starkt präglad av femonationalism som bygger på att lyfta fram västerländsk jämställdhet som ett sätt att markera skillnaden mellan "oss" och "dem". Genom att betona Sveriges moraliska och kulturella överlägsenhet skapas en dikotomi där jämställdhet används som ett verktyg för att legitimera exkludering av andra kulturer och förstärka nationens identitet. Samtidigt ignoreras interna problem och kvinnors aktiva roll i jämställdhetskampen reduceras till ett behov av skydd från staten.

Triad 2: Motstånd mot kulturrelativism och främjande av rättigheter

V: Alla kulturer är inte lika bra, kulturer som bättre skyddar grundläggande mänskliga rättigheter är överlägsna och bör försvaras.

B: Islam, särskilt dess politiska och fundamentalistiska riktning, har svårigheter att integrera med svenska och västerländska normer och värderingar.

F: Islamismens inflytande på det svenska samhället bör motverkas så mycket som möjligt, och policyförslag bör syfta till att begränsa detta inflytande.

Underliggande antaganden: SD avvisar kulturrelativism och anser att vissa värderingar, särskilt mänskliga rättigheter och jämställdhet, är överlägsna andra kulturers värderingar. De ser inte islamism och fundamentalism som bara en religiös fråga utan en ideologisk utmaning mot västerländska normer och menar att dessa behöver motarbetas för att skydda demokrati och mänskliga rättigheter. SD betraktar inflytande från kulturer som inte delar västerländska värderingar som ett hot mot det svenska samhället och jämställdheten. Detta bygger på en hierarkisk syn på kulturer. Feministiska och universella rättighetsdiskurser används strategiskt för att legitimera nationalistiska åtgärder och exkludera muslimska grupper från det svenska samhället. Detta är kärnan i femonationalism, där kvinnors rättigheter inte främjas för deras egen skull, utan används som verktyg för att stärka nationell identitet och kontrollera migration.

Triad 3: Åtgärder mot kvinnoförtryck

V: Skyddet mot förtryck av kvinnor och flickor är centralt i ett jämställt och rättvist samhälle.

B: Heltäckande slöjor är ett uttryck för kvinnoförtryck och bör inte normaliseras i svenska offentliga rum.

F: Förbud mot heltäckande slöja i offentlig miljö och i skolor

Underliggande antaganden: Ett antagande är att kvinnors rättigheter och frihet är direkt relaterade till slöjbärande. Detta förutsätter att kvinnors frihet är bundna till religiösa eller kulturella symboler som kan tolkas som ett tecken på förtryck, utan hänsyn till individuella val eller kulturell mångfald. Här framkommer femonationalism i form av stereotyper om kön i relation till migration där muslimska män ses som förtryckare och muslimska kvinnor som offer. Förbudet mot slöja framställs som en feministisk åtgärd, men används samtidigt för att förstärka exkluderingen av muslimska kvinnor och begränsa deras synlighet i offentliga rum.

5.1.5 Diskussion av analys

Analysen visar att Sverigedemokraternas syn på kvinnors rättigheter tydligt kan kopplas till särartsfeministiska idéer. Partiet framhåller biologiska skillnader mellan män och kvinnor som naturliga och stabila, vilket påverkar deras uppfattning om könsroller och jämställdhet. Denna biologiska determinism legitimerar en uppdelning där män och kvinnor har olika roller som anses kompletterande och nödvändiga för samhällets stabilitet, särskilt inom kärnfamiljen. Särartsfeminismen syns tydligt i Sverigedemokraternas avvisande av genuspedagogik och deras betoning av att jämställdhet inte kräver lika utfall. De anser att skillnader mellan könen inte är ett uttryck för diskriminering eller strukturellt förtryck utan snarare en naturlig ordning som bör bevaras. Detta speglar särartsfeminismens betoning på att könens olikheter är en tillgång snarare än ett hinder. Samtidigt används detta perspektiv för att rättfärdiga avsaknaden av vidare åtgärder för att bryta traditionella könsroller.

Utöver särartsfeminismen framkommer även drag av femonationalism, särskilt i hur SD kopplar kvinnors rättigheter till migration och västerländska värderingar. Partiet framhäver Sverige som ett föredöme i jämställdhetsfrågor men framställer islam och icke-västerländska kulturer som hot mot dessa framsteg. Kvinnors rättigheter används som en diskurs för att motivera restriktiv migrationspolitik och förbud mot heltäckande slöjor, vilket bygger på antagandet att dessa symboler är uttryck för förtryck. Femonationalismen blir tydlig i Sverigedemokraternas retorik kring att muslimska män framställs som förtryckare och muslimska kvinnor som offer, vilket skapar en dualism där västerländska samhällen framstår som överlägsna i sin förmåga att skydda kvinnors rättigheter. Här används feministiska argument för att främja nationalistiska och invandringskritiska idéer, vilket förstärker bilden av västerländska värderingar som universellt överlägsna.

5.2 Policyförslag i praktiken

5.2.1 Föräldraledighet

Sverigedemokraterna framför ett policyförslag att avskaffa de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen. Utifrån Sverigedemokraternas motion 2020/21:2026 punkt 5.1 kan värden (mål) utläsas. Det framgår att familjer själva ska få bestämma hur föräldrapenningen

fördelas mellan vårdnadshavarna, utan statliga begränsningar som reserverade dagar. De menar att staten ska ha tilltro till föräldrarnas förmåga att själva fatta beslut om vad som är bäst för deras familjesituation. SD vill att de reserverade dagarna inom föräldraförsäkringen tas bort för att ge familjer fullständig valfrihet. Beskrivningar (B sit och B mm) i punkt 5.1 är att reserverade dagar kan skapa hinder för familjer som inte kan utnyttja de dagar som inte får föras över till sin partner. I motionens punkt 5.2 framkommer det att största delen av dessa dagar har varit reserverade pappadagar. Partiet menar i punkt 5.1 att avskaffande av de reserverade dagarna ger familjer större flexibilitet att själva fördela föräldrapenningen enligt sina unika förutsättningar och att staten ska visa tilltro till föräldrarnas förmåga att fatta beslut som är bäst för sina barn och familjesituation. Som föreskrifter utifrån punkt 5.1 föreslår Sverigedemokraterna att föräldraförsäkringen förändras så att de reserverade dagarna tas bort. Partiet vill att regelverket ska förändras för att säkerställa att familjer har största möjliga valfrihet att organisera föräldraledigheten på det sätt som passar dem bäst.

5.2.2 Triader på konkret nivå gällande föräldraförsäkringen

Triad 1: Valfrihet för familjer i fördelning av föräldrapenning

V: Familjer ska ha största möjliga frihet att själva bestämma över fördelningen av föräldrapenningen, utan statliga begränsningar.

B: Reserverade dagar inom föräldraförsäkringen skapar hinder för familjer som inte kan använda dessa dagar eller föra dem över till sin partner. Detta kan leda till att dagar går förlorade, särskilt reserverade pappadagar.

F: Avskaffa de reserverade dagarna i föräldraförsäkringen för att säkerställa att familjer har full frihet att själva organisera föräldraledigheten efter sina unika behov och förutsättningar.

Underliggande antaganden: Det antas att statliga regleringar, som reserverade dagar, är onödiga hinder snarare än medel för att skapa jämställdhet eller gynna samhället. Det är reserverade pappadagar som främst går förlorade, vilket innebär att det främst är pappor som inte tar ut sin föräldraledighet. Den nuvarande samhällsstrukturen visar på att det inte är jämlikt uppdelat, vilket gör att borttagandet av de reserverade månaderna kan leda till ännu mer olik fördelning. Detta visar på att de underliggande tankestrukturerna är att prioritera individuell frihet framför samhälleliga mål som jämställdhet i hemmet och arbetslivet eller förändring av könsroller. Detta kan kopplas till Sverigedemokraternas särartsfeministiska

ansats då främjandet av traditionella könsroller och kvinnors moderliga egenskaper kan underförstås.

Triad 2: Tilltro till föräldrarnas förmåga

V: Staten bör visa förtroende för att föräldrarna själva kan fatta de bästa besluten för sina barn och sin familj.

B: Reserverade dagar innebär en statlig styrning av hur föräldrapenningen ska användas, vilket inskränker familjers möjlighet att anpassa ledigheten efter deras specifika behov.

F: Förändra regelverket kring föräldraförsäkringen så att familjer får friheten att fördela ledigheten helt enligt egen önskan, utan att staten styr fördelningen genom reserverade dagar.

Underliggande antaganden: Det antas att föräldrar alltid vet vad som är bäst för sin familj och fattar beslut som maximerar välbefinnandet för alla inblandade. Reserverade dagar antas signalera en misstro från staten gentemot föräldrarnas förmåga att fatta egna beslut. Antagandet är att jämställdhet mellan män och kvinnor kan uppstå naturligt inom familjen, utan att det behövs statliga interventioner som styr med fördelning av ledigheten. Det impliceras att staten inte bör försöka påverka eller förändra traditionella könsroller genom reglering, utan låta familjer själva avgöra. Men med Sverigedemokraternas särartsfeministisk ansats kan detta förstås som ett sätt att säkerställa att mödrarna blir hemma mest och tar hand om barnen och hemmet. Detta antagande stärks av att detta är partiets förslag trots att de själva framfört att det är reserverade pappadagar som går förlorade, samt att statistiken tydligt visar att kvinnor redan tar ut betydligt mer av föräldraledigheten. Vuxnas, inklusive kvinnors, fria val betonas men detta sker utan hänsyn till befintliga maktstrukturer.

5.2.3 Slöjbärande

Sverigedemokraterna framför ett policyförslag kring totalt slöjförbud i Sverige. I protokoll från interpellationsdebatten, anf. 106 och anf. 109 av Sara Gille (SD) samt anf. 107 av Nima Gholam Ali Pour (SD), framkommer olika värden (mål). Ett centralt mål är att bekämpa förtryck av kvinnor som anses vara kopplat till islamistiska idéer och användningen av slöja. De menar att det handlar om att värna kvinnors frihet och mänskliga rättigheter. Texten lyfter vikten av att försvara Sveriges demokratiska, kulturella och sekulära värderingar mot det som beskrivs som hot från islamistiska grupper och parallella samhällen. Målet är att motverka en

normalisering av islamism och de samhällen där kvinnor upplevs bli förtryckta, vilket anses strida mot västerländska värden.

Utifrån anf. 106, 107 och 109, framgår även beskrivningar (B sit samt B mm). SD ser massinvandring och mångkulturalism som källan till ett splittrat samhälle och beskriver islamismen som det största hotet mot ett demokratiskt, jämställt och öppet samhälle. Enligt partiet hotar islamismen kvinnors rättigheter, särskilt genom att bejaka en syn på kvinnor som underordnade och förtryckta. SD menar att kvinnoförtrycket i Sverige ökar och sprider sig till följd av islamismen och islamistiska normer vilket resulterar i att kvinnor i “parallella samhällen” inte kan klä sig som de vill, röra sig fritt eller fatta egna beslut om äktenskap. SD betonar att man behöver skydda svenska sekulära och demokratiska värderingar från att undergrävas av islamistiska och konservativa normer. De ser behovet av att försvara de svenska rättigheterna för kvinnor och sekulära principer som en grundläggande del av kampen mot kvinnoförtryck. För att uppnå detta mål föreslår de ett slöjförbud, vilket anses vara ett sätt att skydda kvinnor från förtryck och motverka en kultur som inte delar de svenska värderingarna om jämställdhet. Denna åtgärd kopplas, enligt Gholam Ali Pour (SD), till en uppfattning om att slöjan inte är en kulturell eller religiös rättighet utan en symbol för könsapartheid och kvinnoförtryck.

I interpellation 2023/24:293 av Sara Gille (SD) framgår en direkt föreskrift gällande vad som bör göras för att motverka det kvinnoförtryck som SD anser är kopplat till islamism. Gille framför att Sverigedemokraterna anser det som nödvändigt med införandet av fullständigt förbud mot heltäckande slöjor, hijab och annan värderingsstyrd klädsel i Sverige. Partiet menar att denna typ av förtryckande klädsel inte hör hemma i ett svenskt samhälle präglad av värderingar som bygger på frihet och jämlikhet.

5.2.4 Triader på konkret nivå gällande slöjförbud

Triad 1: Bekämpa kvinnoförtryck kopplat till islamistiska normer

V: Värna kvinnors frihet, mänskliga rättigheter samt Sveriges demokratiska, kulturella och sekulära värderingar mot hot från islamistiska kvinnoförtryckande normer.

B: Massinvandring och mångkulturalism ses som orsaker till ett splittrat samhälle där islamismen hotar kvinnors rättigheter. Islamismens normer leder till förtryck av kvinnor

genom begränsningar i klädsel, rörelsefrihet och beslut om äktenskap, vilket strider mot svenska värderingar om jämställdhet och demokrati.

F: Inför ett fullständigt förbud mot heltäckande slöjor, hijab och annan värderingsstyrd klädsel i Sverige för att skydda kvinnors rättigheter och motverka förtryckande normer kopplade till islamism.

Underliggande antaganden: Det antas att islamistiska normer och idéer inte bara är kulturellt annorlunda, utan att de aktivt hotar grundläggande svenska principer. Ett centralt antagande är att vissa typer av klädsel inte är ett individuellt val utan en manifestation av förtryckande normer som måste bekämpas. Detta lämnar inget utrymme till det fria valet där slöjan representerar något annat än förtryck. Triaden knyter an till femonationalism genom att feministiska ideal används för att motivera nationalistiska och invandringskritiska mål och de trycker på stereotyper av muslimska könsroller. Hade det handlat om att värna kvinnors rättigheter på riktigt hade man snarare satsat på förbud om tvång och inte missgynna de man menar är utsatta, så att förbudet begränsar kvinnors fria val.

Triad 2: Försvara sekulära och demokratiska värderingar

V: Skydda svenska sekulära och demokratiska principer som en grundläggande del av jämställdhet och mänskliga rättigheter.

B: Islamismen beskrivs som det största hotet mot ett öppet, demokratiskt och jämställt samhälle. Den normaliserar kvinnoförtryck och undergräver svenska värderingar genom parallella samhällen och konservativa normer.

F: Vidta lagstiftning som förbjuder klädsel och symboler kopplade till islamistiska och könsförtryckande normer i offentliga miljöer.

Underliggande antaganden: Det underliggande femonationalistiska argumentet som att islamism är unikt farlig och en huvudsaklig orsak till kvinnoförtryck och minskad jämställdhet i Sverige. Det antas att symboler som hijab eller heltäckande slöja inte bara representerar individens tro, utan ett socialt och politiskt hot som kan påverka samhällsnormer negativt. Feministiska argument används här inte primärt för att förbättra kvinnors liv där de har egen vilja, utan för att legitimera exkluderande och restriktiva åtgärder som riktas mot muslimer. Det impliceras att svenska sekulära och demokratiska värderingar är objektivt bättre och mer rättvisa än

normerna i de kulturer som islamismen representerar. Det förstärker en bild av nationen som progressiv och jämställd, vilket marginaliserar interna problem med patriarkala strukturer.

5.2.5 Diskussion av analys

Sverigedemokraternas feministiska ansats, präglad av särartsfeminism och femonationalism, påverkar deras politik avseende både föräldraledighet och slöjbärande genom att kombinera betoning på traditionella könsroller med en nationalistisk användning av feministiska ideal. Policyförslaget att ta bort de reserverade månaderna bygger på en särartsfeministisk syn som lyfter fram och accepterar traditionella könsroller, där kvinnor ses som naturligt lämpade för moderskap och omsorg. Detta står i linje med deras partidokument som betonar vikten av familjen som en institution där könsrollerna förblir komplementära snarare än jämlika. Förslaget riskerar att cementera ojämn fördelning av föräldraledigheten, då det oftast är de reserverade pappadagarna som går förlorade samt då uppsatsen tidigare visat på att kvinnor tenderar att ta ett större ansvar när det inte finns regler som aktivt främjar mäns uttag av föräldradagar. Istället för att utmana eller förändra traditionella könsroller förstärker detta förslag skillnaderna mellan könen i hemmet och på arbetsmarknaden.

I frågan om slöjbärande är Sverigedemokraternas position tydligt influerad av femonationalism. Partiet menar att deras förslag kring slöjförbud skyddar kvinnors frihet och bekämpar kvinnoförtryck kopplat till islamistiska normer. Sverigedemokraternas argumentation är starkt kopplad till en nationalistisk agenda som framställer svenska värderingar som överlägsna där hijab eller heltäckande slöjor betraktas hota dessa. Feministiska ideal om jämställdhet används här instrumentellt för att legitimera invandringskritik och kulturell assimilation, där kvinnor som bär slöja framställs som offer för förtryck och måste "befrias". Trots betoningen på valfrihet i föräldraledighet föreslår SD här en stark statlig intervention i individens val. Här illustreras en dubbelhet där staten ska ingripa i frågor som kan kopplas till andra kulturer, men inte när det gäller "svenska" kvinnors rättigheter inom familjen. Detta bygger på antagandet att hijab och heltäckande slöjor aldrig är frivilliga val utan alltid resultatet av tvång eller normer som strider mot "svenska värderingar". Feministiska ideal om frihet blir här selektivt tillämpade för att främja en nationalistisk agenda, vilket bidrar till en bild av muslimska kvinnor som ständigt förtryckta och utan kapacitet att agera självständigt.

Detta ger en tydlig bild av hur Sverigedemokraternas övergripande idéer manifesteras i deras konkreta politik. Sverigedemokraternas politik på dessa områden visar hur särartsfeminism och femonationalism formar deras syn på kvinnors rättigheter. Sverigedemokraternas feministiska ansats påverkar deras politik genom att betona traditionella könsroller i familjepolitiken samtidigt som feministiska ideal används instrumentellt för att motivera en nationalistisk och invandringskritisk agenda. Särartsfeminismen förstärker könsroller genom att prioritera familjens frihet framför samhällelig jämställdhet, medan femonationalismen rättfärdigar inskränkningar i muslimska kvinnors frihet för att skydda svenska värderingar. Detta resulterar i en paradoxal syn där staten förväntas ingripa selektivt mot muslimska kvinnors normer där muslimska män ses som förtryckare, men inte för att bryta traditionella könsroller i "svenska" familjer.

5.3 Sammanfattande slutsatser

Utifrån analysresultatet, gällande första forskningsfrågan, kan vi dra slutsatsen att partiets perspektiv präglas av särartsfeminism, med en tydlig koppling till femonationalistiska drag. Kombinationen av dessa två ansatser formar en feministisk diskurs som förenar konservativa idéer om könsroller med en nationalistisk agenda. Det är viktigt att notera att Sverigedemokraternas tolkning av jämställdhet och kvinnors rättigheter präglas av en exkluderande och essentialistisk syn på kön och kultur. Genom att betona biologisk skillnad och nedvärdera kulturell mångfald utesluter de andra feministiska perspektiv, såsom intersektionell feminism, som tar hänsyn till hur kön interagerar med andra faktorer som etnicitet och klass. Denna begränsade syn kan bidra till att förstärka stereotypa könsroller och befästa strukturella maktförhållanden snarare än att utmana dem.

Analysresultatet visar, i relation till andra frågeställningen, på en slutsats att Sverigedemokraternas särartsfeministiska och femonationalistiska ansats påverkar och genomsyrar deras ställningstagande gällande föräldraledighet och bärandet av slöja. Borttagandet av reserverade månader i föräldraförsäkringen bygger på särartsfeministiska värden som betonar biologiska könsskillnader och kompletterande föräldraroller. Införlivande av ett slöjförbud kan kopplas till femonationalismen där kvinnors rättigheter används som verktyg för främjande av främlingsfientliga agendor och västerländska värderingar betraktas som överlägsna. Gällande uppsatsens tredje frågeställning kan slutsatsen, att det finns

motsägelser i Sverigedemokraternas ståndpunkter om kvinnors rättigheter, dras utifrån analysresultatet. Fria val och förtroende till kvinnan betonas gällande föräldraledigheten, men stark statlig intervention förespråkas gällande slöjförbud och här betonas inte alls kvinnors fria val. Detta visar på en feministisk paradox inom Sverigedemokraternas parti. Jämställdhet och kvinnors rättigheter värnas främst när det samtidigt kan främja främlingsfientliga agendor, men inte gällande skadliga maktstrukturer.

5.3.1 Slutsatser kopplat till CEDAW

Sverigedemokraternas synsätt och politik i relation till särartsfeminism står i kontrast till FN:s Kvinnokonvention och dess mål om att eliminera diskriminering av kvinnor. CEDAW utgår från att diskriminering baserad på kön är en grundläggande orättvisa som bryter mot mänsklig värdighet och jämlikhet. Konventionen framhåller, i artikel 5, vikten av att förändra traditionella könsroller och eliminera stereotypa uppfattningar för att uppnå verklig jämställdhet. I motsats till detta bygger Sverigedemokraternas politik på särartsfeminism, som betonar biologiska skillnader mellan könen som naturliga och önskvärda. Deras politik förespråkar en formell jämställdhet, där skillnader mellan könen i preferenser och livsval inte betraktas som problem eller tecken på strukturell diskriminering. Detta syns exempelvis i deras motstånd mot genuspedagogik och deras betoning av kärnfamiljen som den idealiska miljön för barn. CEDAW erkänner vikten av att inte diskriminera baserat på kön, och betonar att både mäns och kvinnors roller i samhället och familjen behöver förändras för att nå full jämlikhet.

Även femonationalism, som i Sverigedemokraternas politik används för att framställa västerländska värderingar som överlägsna och rättfärdiga restriktioner mot specifika grupper, står i konflikt med kvinnors rättigheter enligt FN:s kvinnokonvention. Genom att framställa muslimska kvinnor som offer och muslimska män som förtryckare förstärker femonationalismen stereotypa könsroller och kulturella schablonbilder, vilket CEDAW explicit motsätter sig. Konventionen understryker, i artikel 5, vikten av att förändra traditionella könsroller för att uppnå jämställdhet, något som undermineras av femonationalistiska narrativ. Medan CEDAW syftar till att avskaffa diskriminering genom att stärka kvinnor och förändra samhällsstrukturer, används jämställdhet inom femonationalismen som ett verktyg för att rättfärdiga restriktiv migrationspolitik. Detta

förvandlar jämställdhet från en universell rättighet till en politisk strategi, vilket urholkar dess egentliga syfte.

Sverigedemokraternas förslag att avskaffa de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen står i direkt kontrast till målen i FN:s Kvinnokonvention. Konventionen betonar vikten av att förändra traditionella könsroller och undanröja diskriminerande strukturer för att uppnå jämställdhet mellan könen. Enligt artikel 3 krävs aktiva åtgärder och lagstiftning för att säkerställa att kvinnor utvecklas och åtnjuter sina mänskliga rättigheter fullt ut, vilket inkluderar insatser för att skapa mer jämlika förutsättningar mellan män och kvinnor i arbetsliv och familj. Reserverade dagar är en sådan åtgärd då CEDAW betonar statens ansvar gällande säkerställandet av att kvinnor och män delar på föräldraansvaret. Sverigedemokraterna menar att staten ska låta familjer själva avgöra fördelningen av föräldraledighet. Det riskerar att förstärka ojämställdheten, eftersom kvinnor tar ut majoriteten av föräldraledigheten i Sverige. Detta har långsiktiga effekter på deltagandet på arbetsmarknaden, löner och pensioner vilket strider mot artikel 11 i Kvinnokonventionen gällande säkerställandet av kvinnors effektiva rätt till arbete. Sverigedemokraternas förslag förespråkar traditionella könsroller, där kvinnor anses vara mer naturligt lämpade för vård av barn. Detta går emot CEDAW:s betoning på att könsroller ska förändras för att uppnå jämställdhet. Valfrihet måste ses i ljuset av de strukturella hinder kvinnor möter och den kan bli illusorisk om normer leder till kvinnors större ansvar för barnomsorg. Sverigedemokraternas förslag ignorerar dessa strukturer och prioriterar individuell frihet framför samhällelig jämställdhet.

Sverigedemokraternas förslag om slöjförbud står i flera avseenden i konflikt med Kvinnokonventionens principer. CEDAW syftar till att bekämpa alla former av diskriminering mot kvinnor och säkerställa deras lika rättigheter och friheter. Artikel 1 definierar diskriminering som varje åtskillnad, uteslutning eller begränsning baserat på kön. Ett slöjförbud kan ses som en inskränkning av kvinnors självbestämmande och uttrycksfrihet, vilket enligt konventionens definition kan utgöra en form av könsdiskriminering. CEDAW framhåller vikten av att förändra stereotypa könsroller och dess kulturella mönster för att uppnå jämställdhet. Sverigedemokraternas framställning av slöja enbart som förtryck bortser från kvinnors egna val och riskerar att befästa nya stereotyper och riskerar att redan marginaliserade grupper, såsom muslimska kvinnor, blir ytterligare utsatta. Förbudet kan

också motverka kvinnors samhällsdeltagande genom att tvinga dem att välja mellan religiösa övertygelser och offentlig närvaro, vilket står i strid med konventionens krav på icke-diskriminerande åtgärder. Sverigedemokraternas förslag prioriterar skydd av svenska normer över muslimska kvinnors rättigheter, vilket går emot konventionens krav på att bekämpa alla former av diskriminering och säkerställa kvinnors rätt att själva bestämma över sina liv, oavsett kulturell eller religiös bakgrund. För att uppfylla Kvinnokonventionens principer bör Sverigedemokraternas politik fokusera på att stärka kvinnors möjligheter och valfrihet snarare än att införa restriktioner som riskerar att begränsa deras rättigheter, genom ett slöjförbud. Dessutom bör de undvika avskaffandet av åtgärder som syftar till att stärka kvinnors rättigheter, som reserverade månader, där ett avskaffande istället leder till en begränsning.

6 Avslutande diskussion

Denna studie stödjer och utvecklar tidigare forskning genom att ytterligare belysa den feministiska paradoxen i Sverigedemokraternas politik. Resultatet visar att SD framställer jämställdhet som en unik svensk värdering hotad av invandring, i linje med Mulinari och Neergaard. Studien går ett steg längre och kopplar detta fenomen till FN:s Kvinnokonvention. Detta synliggör hur Sverigedemokraternas politik underminerar internationella jämställdhetsnormer genom att selektivt framhäva frågor som slöjförbud och ignorera intersektionella perspektiv, vilket marginaliserar kvinnor med invandrarbakgrund. Detta är i linje med Spierings, som noterar att högerpopulistiska partier fokuserar på kulturella konflikter snarare än strukturella jämställdhetsfrågor. Genom Crawleys kritik av stereotypa framställningar, gällande hijab som symbol för förtryck, framgår det att SD reducerar muslimska kvinnor till hjälplösa offer och förstärker rasifierade stereotyper. Dietze och Roths begrepp femonationalism är centralt i analysen av Sverigedemokraternas dubbla budskap om jämställdhet och traditionella könsroller.

Studien stärker det Mulinari och Neergaard betonar, att Sverigedemokraterna ofta motsätter sig lagförslag för ökad jämställdhet och diskrimineringskydd, med tanke på att de vill avskaffa de reserverade dagarna. Mulinari och Neergaard menar även att Sverigedemokraternas engagemang i muslimska kvinnors liv har fokus på en allmän kamp mot islamisering istället för ett genuint stöd av kvinnor. Detta står i linje med uppsatsens

resultat kring femonationalism och motsägelserna inom frågor kring kvinnors rättigheter. Dietze och Roth menar att högerpopulismen framhäver den traditionella heteronormativa kärnfamiljen, angriper reproduktiva rättigheter och ifrågasätter sexualundervisning. Mulinari och Neergaards betonar även att Sverigedemokraterna ser traditionella könsroller som viktiga för nationens bevarande. Detta går i linje med särartsfeminismen som resultatet visat på inom Sverigedemokraternas politik och som uppsatsen redogör för, går detta emot Kvinnokonventionens syfte.

Denna studie har bidragit till en fördjupad förståelse av Sverigedemokraternas syn på kvinnors rättigheter och hur dessa idéer manifesteras i deras politik. Genom idéanalysen och idealtyper har särartsfeminism och femonationalistiska ansatser synliggjorts från partidokument samt policyförslag kring föräldraförsäkringen och slöjfrågan. Dessa policyförslag har visat på de feministiska ansatserna i praktiken, och resulterat i ett konkret exempel på den feministiska paradox som tidigare forskning belyser. Förbud ska införas för att hjälpa muslimska kvinnor bort från förtryck och kulturella normer. Men när det gäller andra kvinnofrågor där andra kulturer inte är i fokus, såsom borttagandet av reserverade månader, så finns det inga kulturella normer som behöver åtgärdas genom lagstiftning. Det partiet värderar är invandringskritik och inte kvinnors egentliga rättigheter. Detta perspektiv öppnar upp för en diskussion om hur feministiska ideal kan användas både för att stödja och förhindra jämställdhet beroende på kontext och politisk målsättning. Uppsatsen visar att Sverigedemokraternas övergripande idéer och konkreta politik inte går i linje med Kvinnokonventionen. Genom att koppla Sverigedemokraternas politik till FN:s Kvinnokonvention bidrar denna studie till en djupare förståelse av hur jämställdhet approprieras och manipuleras i en nationalistisk kontext. Samtidigt synliggör den hur partiets politik underminerar globala jämställdhetsprinciper, vilket stärker och nyanserar tidigare forskning om genus och högerpopulism.

I relation till samhället visar resultaten att Sverigedemokraternas politik kan förstärka redan existerande ojämställdhet i Sverige. Deras förslag om att avskaffa reserverade föräldradagar riskerar att cementera traditionella könsroller, något som står i konflikt med ambitionen om ett jämställt arbetsliv och familjeliv. Genom att prioritera familjens valfrihet över strukturella åtgärder undviks att utmana normer som fortsatt lägger huvudansvaret för omsorg på kvinnor. Samtidigt framstår Sverigedemokraternas politik om slöjförbud som ett exempel på hur

kvinnors rättigheter kan användas instrumentellt för att driva en nationalistisk agenda. Detta riskerar att skapa ytterligare polarisering och exkludering av muslimska kvinnor, samtidigt som deras självbestämmande begränsas under förevändningen att skydda dem. På en global nivå belyser dessa resultat hur feministiska idéer kan integreras i nationalistiska rörelser. Femonationalismens framväxt i flera västerländska samhällen utmanar universella rättigheter genom att prioritera nationella värderingar. Sverigedemokraternas politik speglar denna utveckling och visar hur globala fenomen tar sig uttryck i en svensk kontext. Studien lyfter fram hur politiska rörelser kan använda feministiska ideal på ett sätt som förstärker snarare än bryter ned maktstrukturer. Detta understryker vikten av att fortsätta analysera politikens inverkan på jämställdhet, både nationellt och globalt, samt att kritiskt granska hur feministiska argument används i politiska syften.

Uppsatsens metod är väl studerad och därför vald med omsorg, vilket innebär att den är lämplig för detta arbete. Idéanalysen på både grundläggande och operativ nivå har resulterat i att underliggande antaganden och tankestrukturer har kunnat undersökas. Lindbergs analyschema har tillfört inslag av en ideologianalys där underliggande syften, funktioner och maktaspekter bakom idéerna i Sverigedemokraternas ståndpunkter analyseras. Konstrueringen av idealtyper var tidskrävande men har bidragit med struktur till arbetet. Beslutet av idealtyperna av särartsfeminism och femonationalism togs med förankring i tidigare forskning, vilket bidrar till relevanta teoretiska modeller. Resultatet ställs i relation till FN:s Kvinnokonvention som teoretisk utgångspunkt. Alla teoretiska ramar är väsentliga med tanke på uppsatsens syfte och frågeställningar. Däremot hade andra val av idealtyper kunnat visa på andra idéer i partiet och gett uppsatsen ett annat resultat. Därför vore det intressant att vid vidare forskning göra en likadan studie fast med andra idealtyper för att sedan kunna göra en jämförelse med denna studie. Den tidigare forskningen belyser intersektionella feministiska metoder som en potentiell framtida motkraft till högerpopulistisk politik. Hade det funnits utrymme i uppsatsen hade ett intersektionellt perspektiv tillämpats för att få en mer kritisk teoriram. Därför är ett förslag på vidare forskning att använda det som ett kritiserande ramverk gällande Sverigedemokraternas politik.

Bibliografi

Primärmaterial

Interpellationsdebatt. *Förbud mot användande av heltäckande slöja, hijab och burka.*

Förbud mot användande av heltäckande slöja, hijab och burka (Interpellationsdebatt 5 april 2024) | Sveriges riksdag (Hämtad 9 december 2024).

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD. 2023/24:640 *Förbud mot användande av heltäckande slöja, hijab och burka.*

2023/24:640 Förbud mot användande av heltäckande slöja, hijab och burka (Hämtad 9 december 2024).

Motion 2020/21:2026 av Linda Lindberg m.fl. (SD). *Ekonomisk trygghet för barn och familj.*

Ekonomisk trygghet för barn och familj (Motion 2020/21:2026 av Linda Lindberg m.fl. (SD)) | Sveriges riksdag (Hämtad 9 december 2024).

Principprogram, 2023. *Sverigedemokraterna. Principprogram* (Hämtad 2 december 2024).

SD-kvinnor. *Politik för kvinnor av kvinnor.*

Politik för kvinnor av kvinnor (Hämtad 2 december 2024).

Valplattform, 2022. *Sverigedemokraternas Valplattform 2022: Inriktningsprogram för Sverigedemokraternas inflytande över svensk politik under nästa mandatperiod*

Sverigedemokraternas Valplattform 2022 (Hämtad 2 december 2024).

Böcker

Beckman, Ludvig, 2005. *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus Förlag.

Bergström, Göran, Svärd, Per-Anders. 2018. *Idé- och ideologianalys. I: Boréus, Kristina, Bergström, Göran (red.). Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Dietze, Gabriele, Roth, Julia, 2020. Right-Wing Populism and Gender: A Preliminary Cartography of an Emergent Field of Research. I: Dietze, Gabriele, Roth, Julia (red.). *Right-wing populism and gender: European perspectives and beyond*. Bielefeld: Transcript Verlag.

Dietze, Gabriele, 2020. Why Are Women Attracted to Right-Wing Populism? Sexual Exceptionalism, Emancipation Fatigue, and New Maternalism. I: Dietze, Gabriele, Roth, Julia (red.). *Right-wing populism and gender: European perspectives and beyond*. Bielefeld: Transcript Verlag.

Farris, Sara R, 2017. *In the name of women's rights: the rise of femonationalism*. Durham: Duke University Press.

Hirdman, Yvonne, 1992. Kvinnor, makt och demokrati. I: *Kvinnohistoria: om kvinnors villkor från antiken till våra dagar*. Oskarshamn: Tryckeri AB Primo.

Sandgren, Claes, 2015. *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*. Stockholm: Norstedts juridik.

Mulinari, Diana, Neergaard, Anders, 2014. Omsorgsrasismen: Sverigedemokraterna och kvinnorna. I: Axelsson, Madelene, Borg, Kristian (red.). *Sverigedemokraternas svarta bok*. Stockholm: Verbal förlag.

Mulinari, Diana, Neergaard, Anders, 2016. Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats. I: Köttig, Michaela, Blum, Alice (red.). *Gender and far right politics in Europe*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Spierings, Niels, 2020. Why Gender and Sexuality are both Trivial and Pivotal in Populist Radical Right Politics. I: Dietze, Gabriele, Roth, Julia (red.). *Right-wing populism and gender: European perspectives and beyond*. Bielefeld: Transcript Verlag.

Stone, Alison, 2016. Sexual difference. I: Disch, Lisa, Hawkesworth, Mary (red.). *Oxford Handbook of Feminist Theory*. Oxford: Oxford University Press.

Tidskriftsartiklar

McEwan, Cheryl, 2001. Postcolonialism, feminism and development: intersections and dilemmas. I: *Progress in Development Studies* 1:2. S. 93–111.

Postcolonialism, feminism and development: intersections and dilemmas (Hämtad 29 oktober 2024).

Crawley, Heaven, 2022. Saving Brown Women from Brown Men? “Refugee Women”, Gender and the Racialised Politics of Protection. I: *Refugee Survey Quarterly* 41:3. S. 355–380).
<https://academic.oup.com/rsq/article/41/3/355/6665838#371156886> (Hämtad 28 oktober 2024).

Sager, Maja, Mulinari, Diana, 2017. Safety for whom? Exploring femonationalism and care-racism in Sweden. I: *Women's Studies International Forum* 68. S. 149–156.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277539517301838?via%3Dihub> (Hämtad 28 oktober 2024).

Konventioner

CEDAW 1982:80. *Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women*.

Rapporter

Lodenus, Anna-Lena, 2018. *Antifeministerna: Sverigedemokraterna och jämställdheten*. Stockholm: Arena Idé
<https://arenaide.se/wp-content/uploads/sites/2/2018/08/rap-sd-antifeministerna.pdf> (Hämtad 28 oktober 2024).

Tidningsartiklar

Aftonbladet, 2018. *Vi vill förändra synen på svensk jämställdhet*. 16 augusti.
[Vi vill förändra synen på svensk jämställdhet](#) (Hämtad 20 november 2024).

Lindberg, Anders, 2024. “SD:s syn på kvinnor är hämtad ur medeltiden”. I: Aftonbladet. 10 februari. SD:s syn på kvinnor är hämtad ur medeltiden (Hämtad 28 oktober 2024).
<https://www.aftonbladet.se/ledare/a/eJ94QM/sd-s-kvinnosyn-ar-hamtad-ur-medeltiden>
 (Hämtad 28 oktober 2024).

Olsson, Miranda, 2022. Hermansson om SD-avhoppet: “Tog smållarna åt partiet”. I: *Altinget*. 13 maj.
<https://www.altinget.se/artikel/hermansson-om-sd-avhoppet-tog-smallarna-aat-partiet>
 (Hämtad 22 december 2024).

Webbsidor

FN-förbundet, 2024. *View the ratification status by country or by treaty*. [Ratification Status for Sweden](#) (Hämtad 21 november 2024).

Försäkringskassan, 2024. *Det som är bra delar man lika på.*

Det som är bra delar man lika på - Försäkringskassan (Hämtad 21 november 2024).